

SPOR I NORD - børn sætter aftryk

Kreative udtryk om at tilhøre, fællesskab og fremtid

Undervisningsforløb til mellemtrin med mulighed for differentiering

KULTURKOMPASSET

Sprogvenner i Norden (SPIN)

Sprogvenner i Norden – kunsten at forstå hinanden søger at styrke forståelsen for sproglig og kulturel mangfoldighed blandt børn i Norden. Projektet er støttet af Nordplus (202...

kultorkompasset.dk

SPIN, Sprogvenner i Norden - kunsten at forstå hinanden, er et nordisk samarbejdsprojekt, der har til formål at fremme forståelse for sproglig og kulturel mangfoldighed blandt børn i Norden.

SPIN bygger på kulturmødemetoden, Det Flyvende Tæppe, skabt af Kristín R. Vilhjálmssdóttir.

SPIN – Sprogvenner i Norden

Málvinir í Norðurlöndum – kynstíð at skilja hvønn annan, roynir at dyrka eina djúpa íðan av málsligum og mentanarlíggum fjelbroynri hjá børnum í Norðurlöndum. Við at integrera námsfrelstíggjar slóvenjur og mentanarlígg innlét, hevur okkara tiltak til...

Míðja máls og læsis

Eysturskúlin

HÁTEIGSSKÓLI

SPIN søger at skabe et åbent og positivt miljø, hvor flersprogethed betragtes som en styrke. Eleverne fik mulighed for at lære om deres egne og andres sprog og kulturer gennem kreative og kunstneriske projekter. SPIN-ambassadører, en gruppe elever fra hvert land, rejste mellem lande, mødtes og delte deres oplevelser. I alt deltog omkring 250 elever i projektet. Partnerskoler og institutioner i SPIN-projektet var skoler og kulturinstitutioner på Færøerne, Island og Danmark. Projektleder var Kristín R. Vilhjálmssdóttir fra Kulturkompasset i Aarhus.

Alle fotografier og videoer i undervisningsmaterialet er fra elevernes arbejde i SPIN 2024-2026.

Projektets deltagere:

- Eysturskúlin i Tórshavn, Færøerne
- Háteigsskóli i Reykjavík, Island
- Melaskóli i Reykjavík, Island
- Skovvangsskolen i Aarhus, Danmark
- Skóla- og frístundasvið Reykjavíkur (Reykjavíks skoleforvaltning)
- Miðja máls og læsis (Center for sprog og læsefærdigheder)
- Listasafn Íslands (Islands nationalgalleri)
- Dokk1
- Kulturkompasset

Reykjavík

Listasafn Íslands
National Gallery
of Iceland

DOKK1

KULTURKOMPASSET

Undervisningsforløb

Social bæredygtighed og nordisk medborgerskab

"En måde at se på globalt medborgerskab er at understrege, at vi lærer at se, hvad der forbinder os på tværs af lande og grænser. At vi er bevidste om, at mennesker er socialt, kulturelt, økonomisk og politisk afhængige af hinanden, og at det lokale, nationale og internationale hænger sammen."

(Olafur Páll Jónsson, 2022)

I dette forløb arbejdes social bæredygtighed som noget konkret og erfaret: Eleverne undersøger, hvad det vil sige at høre til, bidrage og tage ansvar i et fællesskab.

Gennem de personlige symboler, de fælles aftryk og den afsluttende refleksion bliver de bevidste om, hvorledes fællesskaber formes af det, vi hver især har med os - men også på baggrund af fælles drømme og ønsker.

Nordisk medborgerskab forstås her som aktiv deltagelse i fællesskaber præget af demokrati, respekt og fælles ansvar for fremtiden. Eleverne arbejder med at forbinde det personlige med det fælles - lokalt, i Norden og i en global sammenhæng.

medborgerskab

social bæredygtighed

Social bæredygtighed i uddannelse refererer til metoder og projekter, der fremmer social lighed, solidaritet og et mere retfærdigt samfund, hvor alle føler sig hjemme.

(Tafese, M. B., & Kopp, E. 2025).

Se eksempler på faglige koblinger sidst i materialet.

Læringsmål

Eleverne reflekterer over, hvad det vil sige at høre til, bidrage til og tage ansvar i samfundet.

Eleverne får en forståelse af, hvordan samfund formes af, hvad vi hver især bidrager med gennem kreativt arbejde.

Eleverne arbejder med at forbinde det personlige med det fælles - lokalt, i de nordiske lande og i en global kontekst.

Målet med alle opgaverne er at åbne op for sproglig bevidsthed og skabe nysgerrighed omkring andre sprog.

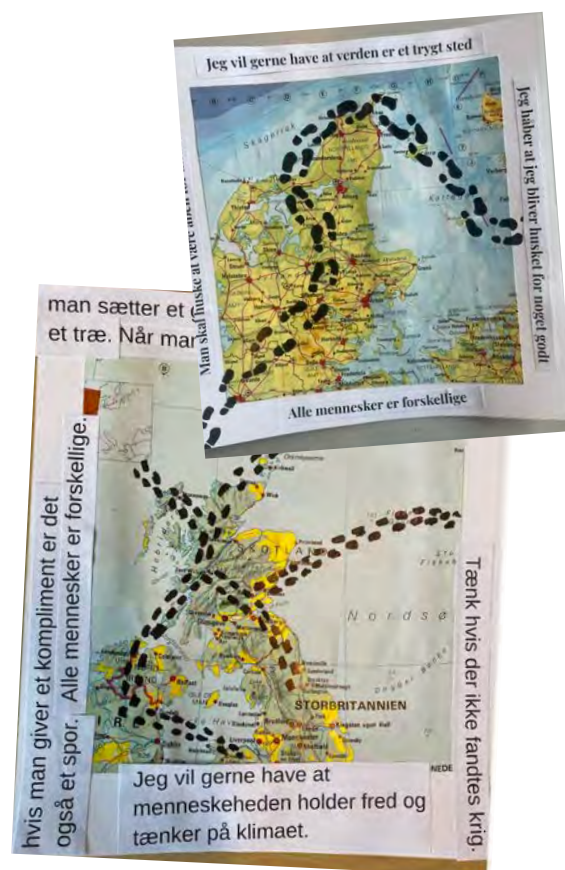
spor

at høre til

bidrage

fællesskab

"Fodsporene repræsenterer, hvordan vi hver især sætter vores eget præg på det samfund, vi tilhører"

Eleverne arbejder med begreberne spor, at tilhøre og social bæredygtighed gennem refleksion og æstetiske processer. Forløbet kobler personlig identitet med fællesskab og nordisk/globalt medborgerskab.

Det konkrete, sko og aftryk, fungerer som indgang til det abstrakte: værdier, ansvar, retning, fremtid.

Eleverne skaber kunstværker baseret på deres egne fodspor. Fodsporene repræsenterer, hvordan vi hver især sætter vores eget præg på det samfund, vi tilhører. De emnebaserede projekter understøtter forståelsen af komplekse begreber, som kan være svære at forklare og arbejde med.

Elevernes kunstværker står aldrig alene, men danner en helhed, et fælles fodaftryk, som alle elever er med til at efterlade. På denne måde oplever eleverne, hvordan fællesskaber formes både af enkeltpersoner, men også baseret på fælles drømme og ideer.

Vejledende tidsramme

Arbejdet kan tilpasses omstændighederne. Du kan anvende alle opgaverne eller vælge dem, der er mest passende. Det anbefales, at opgaverne udføres i den opstillede rækkefølge.

Forløbet kan gennemføres som:

- Et selvstændigt 2–4 dages projekt
- En temauge
- En del af et længere forløb om demokrati, fællesskab eller FNs verdensmål

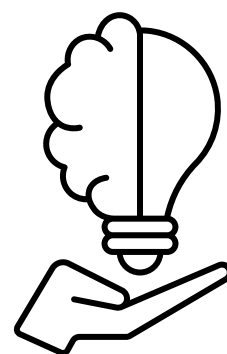

Elevernes rolle

Eleverne reflekterer over, hvad det vil sige at høre til, og hvordan de selv påvirker deres fællesskab.

Eleverne udtrykker deres egen vision gennem kunstneriske udtryk og får en forståelse for, at de spor, de efterlader, er en del af en større kontekst.

Eleverne oplever, at deres stemme og sprog betyder noget.

Lærerens rolle

Skab et trygt miljø for elevernes personlige refleksion.

Stil åbne, undersøgende spørgsmål, der ikke kan besvares på en enkel måde.

Eksempel:

Hvad har jeres fodspor til fælles?

Hvilke spor ønsker du at efterlade dig?

Fokuser på mening og hvad eleverne ønsker at formidle snarere end kunstværkets udseende.

Forsøg at sikre, at hver elev arbejder ud fra sine egne antagelser og præferencer.

Både processen og produktet er vigtigt.

Aktivitetsoversigt

Opgave 1: Alt om spor

Arbejd med ordforråd

3 lektioner eller efter behov og ønske

Opgave 2: Hvad vil jeg gerne vide om andre?

Idéarbejde

2 lektioner

Opgave 3: Min sko - mit spor

Kreativt arbejde

2-3 lektioner

Opgave 4: Fælles spor

Kreativt arbejde

3 lektioner eller efter behov og ønske

Opgave 5: Collage - hvilke spor vil jeg sætte?

Kreativt arbejde

2-3 lektioner

OPGAVE 1 - Alt om spor

Læringsmål

At eleverne forstår ordet spor, og hvordan det kan have forskellige betydninger.

At eleverne kender idiommer relateret til spor og er klar over, at nogle idiommer findes på mange sprog, mens andre ikke gør.

Diskussioner

Diskuter med eleverne, hvad ordet "spor" kan betyde.

at ganga í spor hjá øðrum
að feta í spor annarra
at sætte sig i andres spor

SPOR

Noget man efterlader

Spor efter mennesker eller dyr, fodspor

En retning....

Sproglig opmærksomhed

Lad eleverne undersøge, hvad der kan sættes foran og bagved "spor".

1. Hvilke ord kan bygges med ordet?
fx spor + hund = sporhund
2. Hvad kan ordet betyde konkret / billedligt?
3. Find sætninger:
"Hun fandt et spor."
"Projektet satte spor."
"Vi kom på sporet af noget vigtigt."
4. Sammenlign med andre sprog:
engelsk: trace, track
islandsk: spor
tysk: spur

dyre fod hjul lyd bremse ski blind brugs vild blod	- SPOR	vogn arbejde vidde nummer afgift plan løs skifte
---	--------	---

Eleverne laver spor

Eleverne laver spor udenfor. Det kan fx. være i:

- sne
- sand
- muld
- grus
- græs
- mudder

Der lægges vægt på, at eleverne fortæller om deres spor og øver sig i at beskrive dem på forskellige måder.

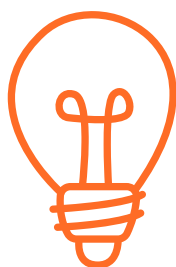
dybe spor, store spor, små spor, tydelige spor, utydelige spor, håndaftryk, fodspor, sneengle, enkeltspor, stier ...

Gruppearbejde for elever 3 sammen i en gruppe

Eleverne fortolker idiommer relateret til spor.

Eleverne viser hinanden deres fortolkning af idiommerne og forklarer betydningen.

Lærerstyrede diskussioner om, hvorvidt udtrykkene findes på flere sprog.

Idéer til ordsprog.

Eksempler:

at afspore: At miste kontrol eller fokus, at blive revet med af uorden eller vanskeligheder, en plan, der mislykkes.

at være på rette spor: At komme med det samme eller efter kort tid.

at følge i nogens fodspor: At følge nogens eksempel eller gøre som en, der gik forud (f.eks. at tage det samme job som forælder).

at være i samme sko: At være i samme situation som nogen.

at skifte spor: at begynde på noget nyt eller ændre retning

at være på sporet af noget: at være tæt på at finde noget eller forstå noget

at køre nogen ud på et sidespor: at ignorere nogen eller sætte dem til side

at være fremme i skoene: at være hurtig, aktiv og klar til at handle

at gå i for små sko: at være smålig eller tænke for snævert

at vide hvor skoen trykker: at vide hvad problemet er

Muligheder for forældresamarbejde og flersprogethed som ressource

Du kan sende et skema med de idiomer, I arbejder med, til forældrene og få dem til at tilføje oversættelser på andre af deres sprog end dansk.

Brug oversættelserne til sproglig opmærksomhed, sammenligninger og elevers mulighed for at spejle sig i flere sprog og blive nysgerrige på verdens sprog.

SPIN_spor_idioms_faste vendinger_orðatiltæki ☆ ☰ ☁

File Edit View Insert Format Data Tools Extensions Help

100% 123 Calibri 11 B I A

Dansk	Islandsk	Færøsk	Engelsk
at sætte sig i andres sted	Að setja sig í spor annarra	At ganga í spor hjá øðrum	To put yourself in someone's shoes
at sætte spor	Að skilja eftir spor	At seta spor	To leave a mark

Eksempel på et forældrebreve

Kære forældre og værger
Vi har arbejdet med ordet "spor" og med idiomer (faste vendinger) relateret til ordet. Børnene skal tænke over om disse udtryk findes på flere sprog end dansk.

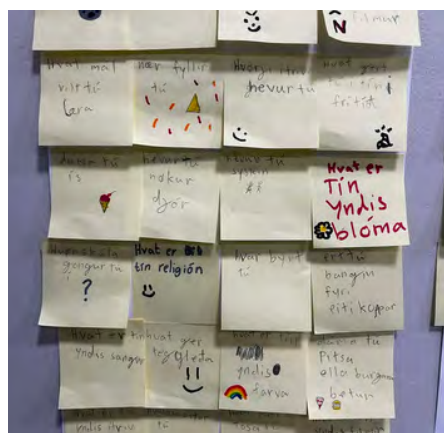
Kan I hjælpe med at oversætte idiomerne? Udfyld skemaet her.

Hvis I kender flere idiomer relateret til spor, kan I også tilføje dem. De kan være på et hvilket som helst sprog.

LINK TIL GOOGLE-ARK, SOM FORÆLDRE KAN UDFYLDE (bemærk at læreren skal gemme Google-dokumentet og tilføje idiomer og modersmål, før linket sendes)

Med venlig hilsen,
LÆRERENS UNDERSKRIFT

OPGAVE 2 - Hvad vil jeg gerne vide om andre?

Læringsmål

At fremme kommunikationsevner hos eleverne.

At opfordre eleverne til at lære nye skolekammerater at kende og byde dem velkommen.

At eleverne kan stille konstruktive spørgsmål med det formål at lære andre at kende uden at overskride personlige grænser.

For at forstå, hvad dine spor indebærer, og hvilke skridt du ønsker at tage, er det nyttigt at reflektere over, hvem du er, hvilke værdier du står for, og hvordan du relaterer til andre.

Diskussioner

Diskuter med eleverne:

Hvad vil du gerne vide om andre?

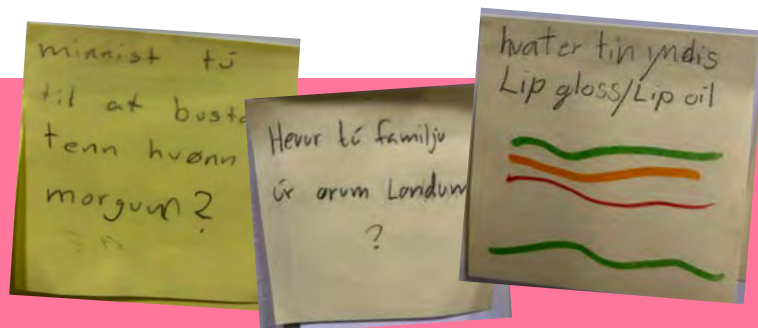
Hvad vil du gerne have, at andre ved om dig?

Opgave

Eleverne skriver spørgsmål på et stykke papir, hvor der står, hvad de gerne vil vide om andre.

Spørgsmålene samles i en idébank og hænges op, så de er synlige i elevernes læringsmiljø.

I opgave 3 arbejdes der med, hvordan eleven "er i verden", og hvordan eleven ønsker, at "verden skal være". Opgave 2 er forberedelse til dette arbejde.

Opgave 3 - Min sko - mit spor

Læringsmål

At eleverne udtrykker deres værdier, ønsker og drømme gennem kunstnerisk skabelse og skrivning.

At eleverne reflekterer over de spor, der allerede er taget, og de spor, der skal tages.

Opgave

Eleverne genbruger brugte sko til personlige kunstværker lavet af forskellige materialer. Skoene repræsenterer elevernes forestillinger om, hvor de kommer fra, og hvor de er på vej hen i livet, de spor, de allerede har taget, og de spor, de drømmer om at tage.

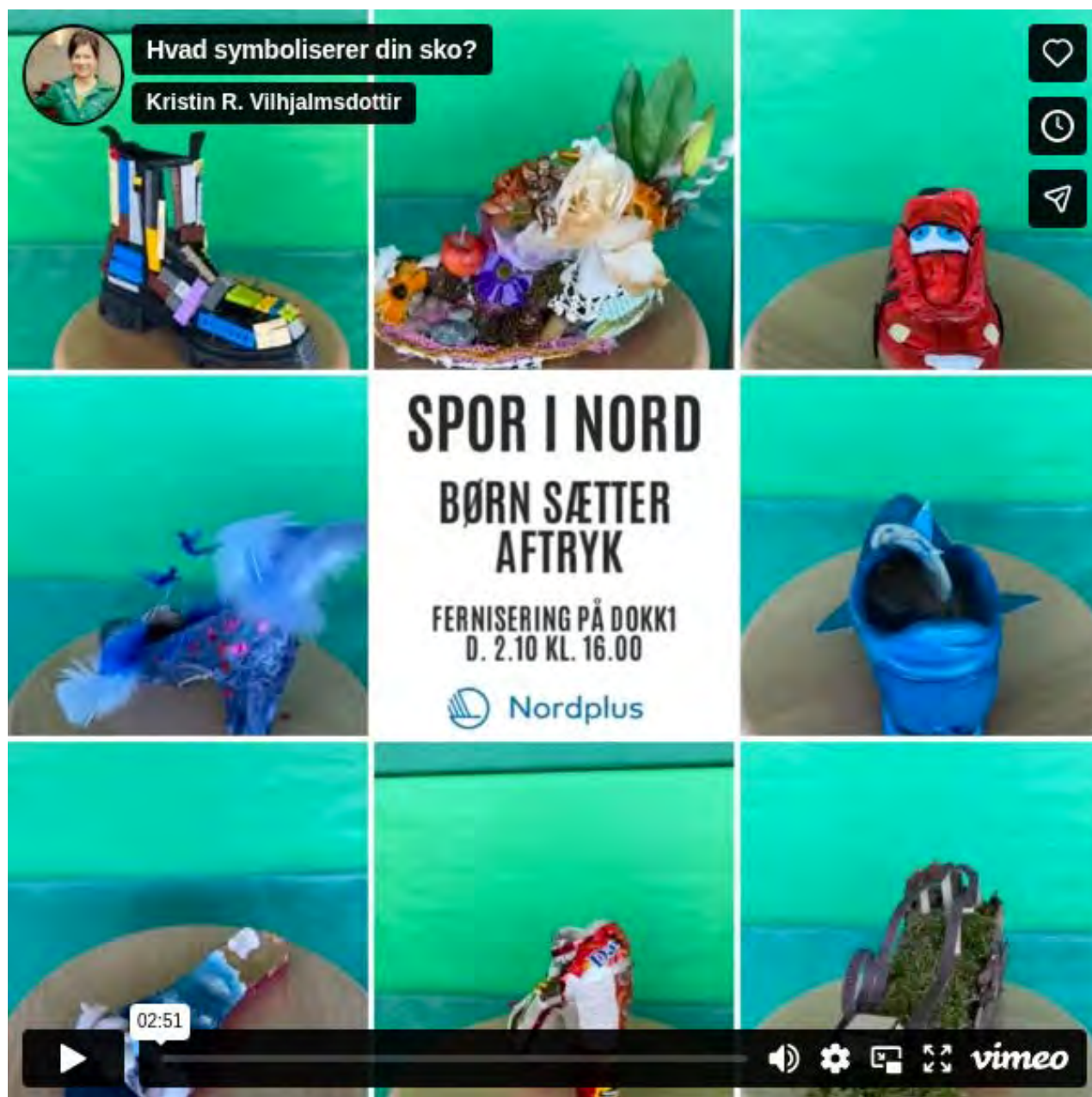
- *Hvordan eleven er - eller ønsker at være - i verden*
- *Hvordan eleven ønsker, at verden skal være*

Eleverne skriver en sætning, et citat eller et ord, der understøtter budskabet. Dette kan være på et eller flere sprog. Hvert værk repræsenterer et personligt fodspor i et større fællesskab.

Materialer

- En brugt sko til hver elev
- En række genbrugs- og så vidt muligt miljøvenlige materialer, såsom maling, lim, tekstiler, perler, naturmaterialer og meget mere.
- Skilte lavet af stift materiale såsom pap, træ eller andre genbrugsmaterialer til elevernes tekst.

Se eksempler på elevernes sko og deres budskaber:

Opgave 4 - Fælles spor

Læringsmål

Eleverne forstår, hvordan hver persons fodspor er en del af en større kontekst i samfundet.

Opgave

1. Eleverne tegner omridset af deres sko på papir.
2. De laver en skitse på papir.
3. De bestemmer, hvad der skal være i deres fodaftryk, f.eks. et symbol eller et mønster.
4. Eleverne overfører designet til mosgummi eller andet materiale til tryk med en blyant.
5. Hver elev trykker sit fodaftryk på stoffet.
6. Sporene peger i samme retning som et symbol på en fælles bevægelse/retning. Tal om det at gå i forskellige retninger / imod strømmen.

Materialer

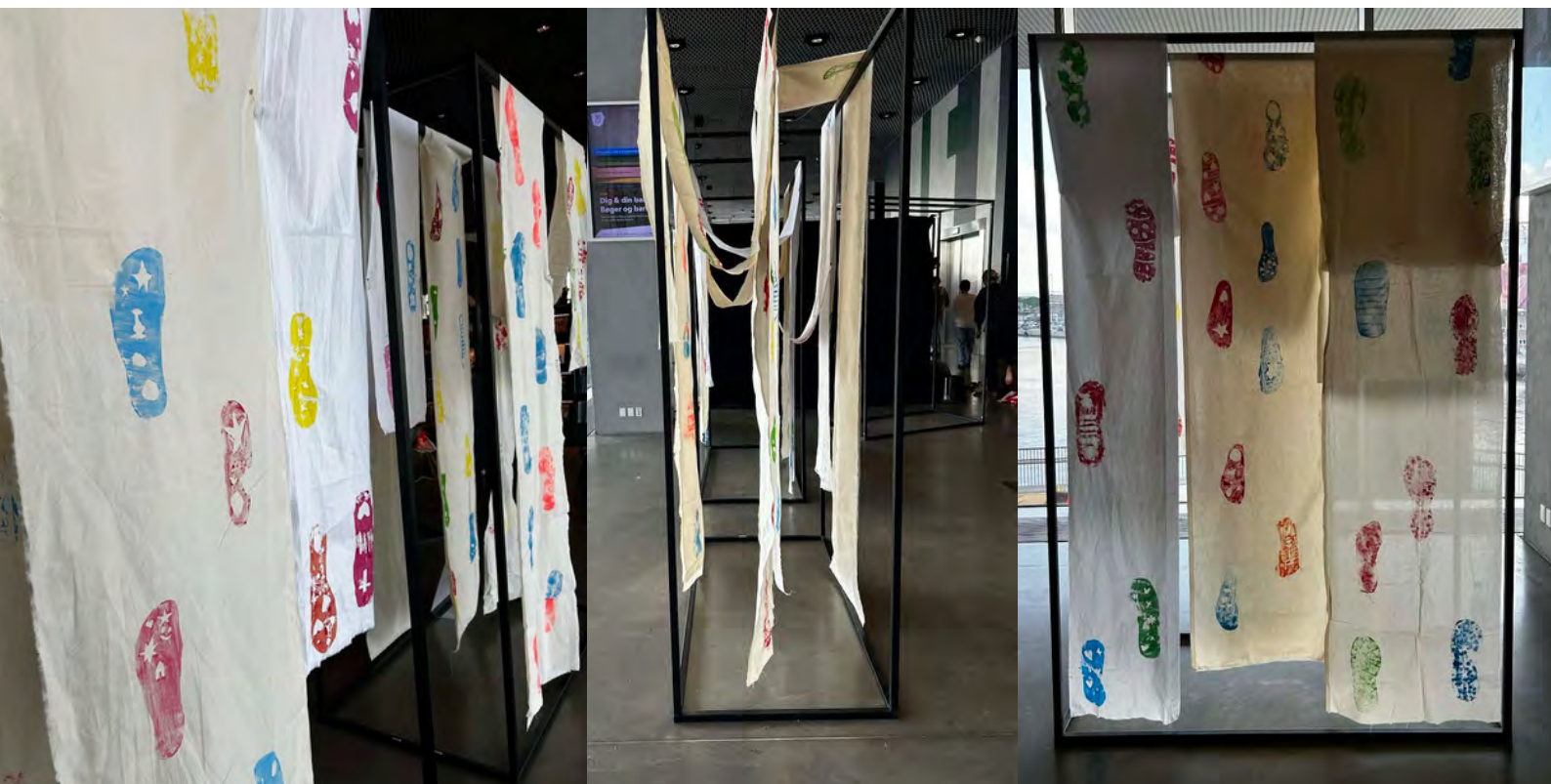
- Ubleget stof eller lærred (pap eller papir kan bruges)
- Tekstilmaling
- Mosgummi tekstiler, træ eller andre materialer (til trykning)
- Saks

Det spejlvendes ved tryk.

Udstilling

Elevernes værker ophænges på en måde, der skaber kontekst, sammen med en kort tekst om værket.

Samtaler

Diskuter med eleverne:

- Hvordan kan man gå i samme retning ad forskellige ruter?
- Hvordan kan vi forenes, selvom vi går forskellige veje?
- Hvilke personer tror du har sat deres spor på samfundet og verden? Hvorfor og hvordan?
 - Ideer: Greta Thunberg, Malala Yousafzai, David Attenborough

Individuel målretning

- Individuelle fodaftryk, hvor sålen er malet med printmaling, og eleverne trykker direkte på materialet.
- Spor af hjælpemidler såsom krykker eller en kørestol.
- Håndaftryk eller noget andet i stedet for fodspor.

OPGAVE 5 - Collage - hvilket spor vil jeg efterlade?

Læringsmål

Eleverne udtrykker abstrakte ideer visuelt gennem collager, sprog og billeder.

Opgave

Eleverne reflekterer over disse fire spørgsmål og forsøger at besvare dem visuelt, i en kombination af tekst og billeder. Lad eleverne tilføje flere ideer.

Selv billede - Hvad er mine værdier?

Spor - Hvilket spor ønsker jeg at efterlade?

Fællesskab - Hvem er jeg sammen med?

Fremtiden - Hvilken verden ønsker jeg at træde ind i?

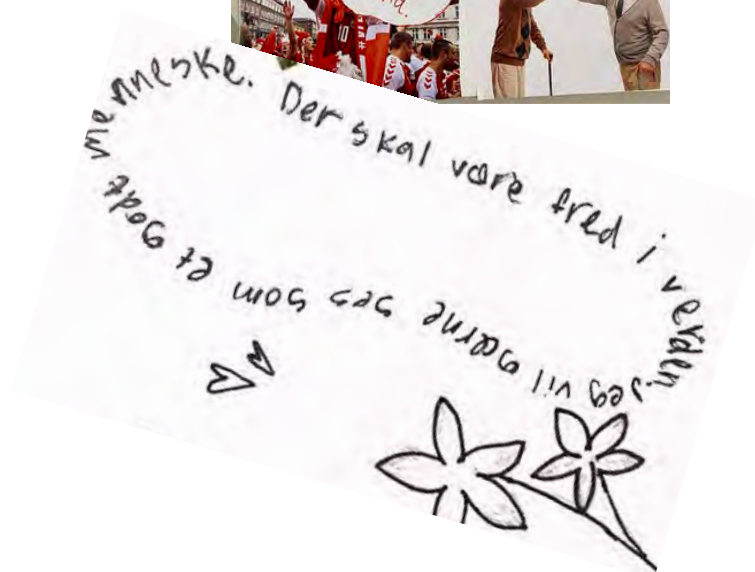
Eleverne kan bruge tekst, billeder, symboler og citater.

Materialer

- Store papkort eller andet
- Fotos, magasiner, trykte materialer og alle former for genbrugspapir
- Lim, saks, tuscher og meget mere

Differentiering

- Trækker på flere sprog i arbejdet.
- Arbejder med ét spørgsmål i stedet for fire.
- Arbejde med støttespørgsmål.
- Brug af en skabelon.
- Kun en collage.
- Arbejd med længere tekster med eller uden billeder.

Eksempler fra elever

Se eksempler på elevers kunstværker og deres budskaber:

Flere ideer

Digitale spor (QR)

Eleverne kan koble en QR-kode til deres værk.

QR-indhold kan omhandle:

*Hvor har jeg efterladt et spor?
(område, hjem, skole, fritid...)*

*Mine sprog og deres betydning,
hvad er lighederne og forskellene
mellem mine sprog?*

*Livets spor, begivenheder og
minder, der har betydet noget
for mig.*

*Fremtidige mål (ønsker, drømme
og håb...)*

Brug fx:

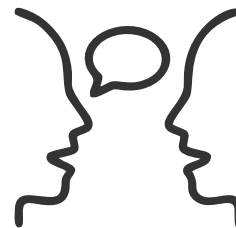
- Videoer
- Lydoptagelser eller podcast
- Scenekunst
- Billedkunst
- Musik
- Tekst
- Minecraft
- Andet....

Differentiering

- Par- eller gruppearbejde.
- Arbejd på tværs af sprog.
- Analog eller digital løsning.
- Fleksibilitet og variation i aflevering af opgaver.

Evaluering med eleverne

Afslut med fælles refleksion:

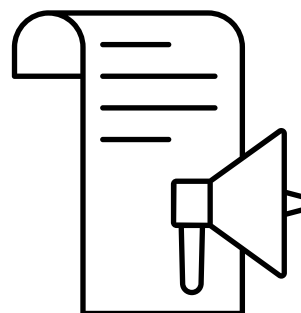
Hvad vil det sige at efterlade et spor?

Hvad betyder det at være sammen på vej?

Hvor vil vi gerne hen som klasse?

Hvordan gik det jer at formidle jeres idéer gennem kreative udtryk?

Overvej at lade klassen formulere én fælles sætning om “vores retning”, som kan hænge ved udstillingen.

Faglige koblinger

Eksempler på materialets faglige koblinger

Forløbet kan bruges fleksibelt i flere fag og tværfaglige sammenhænge. Det understøtter arbejdet med elevernes alsidige udvikling, demokratiske dannelse, livsverdener, engagement, sproglige opmærksomhed, æstetiske læreprocesser og deltagelse i fællesskaber.

Dansk: samtale, spørgsmål, ordforråd, idiomer, skrivning, kreativ og mundtlig formidling.

Billedkunst/håndværk og design: æstetiske processer, forskellige materialer, symboler og visuel kommunikation.

Samfundsfag/kristendomskundskab: fællesskab, værdier, ansvar, medborgerskab og demokrati.

Fremmedsprog/DSA: flersprogethed, sproglig opmærksomhed og sammenligning mellem sprog.

Tværgående temaer: bæredygtighed, fællesskab, elevinddragelse, praksisfaglighed og kulturforståelse.

Samarbejde mellem skole, bibliotek og museum

I SPIN har børnenes værker været synliggjort gennem tre udstillinger på Dokk1 og Islands Nationale Kunstmuseum. Det har givet elevernes arbejde en tydeligere forbindelse til verden uden for klasseværelset. Kulturinstitutionerne har været medskabende læringsrum, hvor elevernes stemmer, sprog og kunstneriske udtryk bliver synlige for andre.

Når undervisningen kobles til udstillinger, fælles aktiviteter og møder på biblioteker og museer, oplever eleverne, at deres perspektiver har værdi i et større fællesskab. Samarbejdet styrker arbejdet med social bæredygtighed, deltagelse og kulturel forståelse.

Ud over at forældre og familier inviteres ind som aktive deltagere og ressourcer i arbejdet med sprog, fortællinger og fællesskab, inviteres de også ind i kulturinstitutionernes inkluderende miljøer og fælles offentlige rum.

Vi åbner dørene til en verden af bøger, kunst og demokratiske fællesskaber med mulighed for at finde stærke tilhørsforhold.

En særlig tak til medarbejdere og ledelse på Dokk1 og Listasafn Íslands for at sætte alt ind på at give børnene en varm modtagelse og møde dem med højt fagligt engagement.

Kilder

Kulturkompasset - Flyvende Tæppe. (red.). Det flyvende Tæppe. Hentet 30. april 2026 fra www.detflyvendetæppe.dk

Ólafur Páll Jónson. (2023). Kulturel mangfoldighed. I Andri Már Sigurðsson (red.), Bæredygtighed. National Institute of Education. https://sjalfbaerni.namsefni.is/wp-content/uploads/2023/02/Menntamalastofnun_Sjalfbaerni_Chapter-1.pdf

Tafese, M. B., & Kopp, E. (2025). Embedding Social Sustainability in Education: A Thematic Review of Practices and Trends Across Educational Pathways from a Global Perspective. Sustainability, 17(10), 4342. <https://doi.org/10.3390/su17104342>